

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

28.11.2013.a nr 5.1-5/13-045

Koondumisele nr 25/2013 Aktsiaselts Ekspress Grupp ja OÜ Suits Meedia / Aktsiaselts SL Õhtuleht, Aktsiaselts Ajakirjade Kirjastus, AS Express Post loa andmine

1. Koondumine

15.10.2013.a esitas Aktsiaseltsi Ekspress Grupp (edaspidi Ekspress Grupp) ja OÜ Suits Meedia (edaspidi Suits Meedia) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt kavatsevad Ekspress Grupp ja Suits Meedia mõlemad omandada 50%-ilise osaluse Aktsiaseltsis SL Õhtuleht (edaspidi SL Õhtuleht), Aktsiaseltsis Ajakirjade Kirjastus (edaspidi Ajakirjade Kirjastus) ja AS-is Express Post (edaspidi Express Post). Tehingu tulemusena kuuluvad SL Õhtuleht, Ajakirjade Kirjastus ja Express Post (edaspidi koos ka Omandatavad Ettevõtjad) koondumise teate esitanud äriühingute Ekspress Grupp ja Suits Meedia ühise valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses, ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 3 sätestatud viisil.

Koondumise eelselt omavad SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja AS Eesti Meedia (edaspidi Eesti Meedia). Koondumise tulemusel muutub Omandatavate Ettevõtjate valitseva mõju struktuur sellisel viisil, et Eesti Meedia asemel on SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üheks aktsionäriks Suits Meedia.

Ekspress Grupp ja Eesti Meedia sõlmisid 03.10.2000.a Express Posti aktsionäride lepingu, mille peatükis 7 on sätestatud lepingupoole väljaostuõigus aktsionäride muutumisel.

Ekspress Grupp ja Eesti Meedia sõlmisid 06.10.2006.a SL Õhtulehe ja Ajakirjade Kirjastuse aktsionäride lepingu, mille peatükis 4 on sätestatud lepingupoole väljaostuõigus aktsionäride muutumisel.

12.09.2013.a esitas Eesti Meedia Ekspress Grupile teate, millega vastavalt kahele eespool nimetatud aktsionäride lepingule teavitas Ekspress Gruppi, et Eesti Meedia aktsionäride ring on muutunud ning kolmas isik on saanud häälteenamuse. Teates märgiti, et kui Ekspress Grupp soovib kasutada väljaostuõigust, ootab Eesti Meedia väljaostuteadet hiljemalt 12.10.2013.a.

10.10.2013.a esitas Ekspress Grupp Eesti Meediale väljaostuteate, millega teavitas Eesti Meediat oma väljaostuõiguse teostamise soovist.

Koondumise teate kohaselt asendavad eespool nimetatud aktsionäride lepingud, Eesti Meedia teade aktsionäride muutusest ja Ekspress Grupi poolt esitatud väljaostuteade käesoleva juhul aktsiate ostu-müügi lepingut, mida Ekspress Grupp ja Eesti Meedia eraldi sõlmima ei pea, sest poolte tahteavaldused sisalduvad juba eelnimetatud dokumentides.

15.10.2013.a sõlmisid Ekspress Grupp ja Suits Meedia kavatsuste protokoll, milles Ekspress Grupp kinnitab oma tahet võõrandada Eesti Meedialt omandatud aktsiad edasi Suits Meediale ning Suits Meedia tahet need aktsiad omandada.

Koondumise teate kohaselt seisneb koondumine seega kahes omavahel seotud ning lühikese aja jooksul toimivas etapis:

- 1) Esmalt omandab Ekspress Grupp Eesti Meedialt 50% Omandatavate Ettevõtjate aktsiatest, kasutades selleks aktsionäride lepingutest tulenevat väljaostuõigust.
- 2) Seejärel müüb Ekspress Grupp 50% Omandatavate Ettevõtjate aktsiatest (aktsiad, mis enne kuulusid Eesti Meediale) edasi Suits Meediale, mille tulemusena saavad Ekspress Grupp ja Suits Meedia ühiselt valitseva mõju Omandatavate Ettevõtjate üle.

KonKS § 25 lg 2 kohaselt võib kavandatavast koondumisest Konkurentsiametile teatada enne valitseva mõju omandamiseks tehingu või muu toimingute tegemist tingimusel, et koondumise osalised tõendavad oma tehingu või muu toimingute tegemise kavatsust.

Koondumise teade esitati Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahel 03.10.2000.a sõlmitud aktsionäride lepingu, 06.10.2006.a sõlmitud aktsionäride lepingu ning Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel 15.10.2013.a sõlmitud kavatsuste protokoll alusel.

20.11.2013.a esitas Ekspress Grupi ja Suits Meedia volitatud esindaja Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel sõlmitud aktsiate ostu-müügi lepingu, mille kohaselt Ekspress Grupp müüb Suits Meediale tema poolt Eesti Meedialt omandatavad SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti aktsiad.

Konkurentsiamet avaldas 16.10.2013.a ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Koondumise kohta esitati neli vastuväidet, millest kolme oli Konkurentsiametil võimalik koondumise teate menetlemisel arvestada. Neljandat vastuväidet ei olnud Konkurentsiametil võimalik käesoleva koondumise teate menetlemisel arvestada, sest vastuväite esitaja ei soovinud vastuväites esitatud seisukohti (ka vastuväite esitanud isiku nime avalikustamata) avaldada koondumise osalistele. Kolme arvesse võetud vastuväite sisu kajastatakse edaspidi käesoleva otsuse tekstis.

2. Koondumise osalised

KonKS § 20 punkti 3 järgi on koondumise osalisteks füüsilised isikud või ettevõtjad, kes ühiselt omandavad valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonKS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Ekspress Grupp, Suits Meedia, SL Õhtuleht, Ajakirjade Kirjastus ja Express Post.

Ekspress Grupp (registrikood 10004677) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab valitsevat mõju füüsiline isik Hans Luik (isikukood 36103200263) otse ja äriühingu HHL RÜHM OÜ kaudu.

Ekspress Grupi kontserni kuuluvad järgmised Eestis tegutsevad äriühingud:

1. AS Eesti Ajalehed, mis tegeleb päeva- ja nädalalehtede (Eesti Päevaleht, Eesti Ekspress, Maaleht) kirjastamisega.
2. OÜ Hea Lugu, mis tegeleb raamatute kirjastamisega.
3. AS Delfi, mis tegeleb online meediaga.
4. Aktsiaselts Printall, mis tegeleb trükiteenuste osutamisega.

Lisaks tütarettvõtjatele omab Ekspress Grupp 50%-ilist osalust äriühingutes SL Õhtuleht, Ajakirjade Kirjastus ja Express Post, omades nimetatud ettevõtjate üle ühiselt valitsevat mõju koondumise eelselt koos Eesti Meediaga ja koondumise järgselt koos Suits Meediaga.

Suits Meedia (registrikood 12551107) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab valitsevat mõju aktsiaselts Giga, mille ainuaktsionär on HAJIME OÜ. HAJIME OÜ ainuosanik on füüsiline isik Janek Veeber (isikukood 37203112720).

HAJIME OÜ kontserni kuuluvad järgmised äriühingud:

1. AS Telve, mis tegeleb kruusa ja liiva kaevandamise ning hakkepuidu müügiga.
2. Aktsiaselts Giga, mis tegeleb vee-, gaasi- ja kanalisatsioonitrasside ehitus- ja rekonstrueerimistöodega ning veoteenuste osutamisega (turba transport).
3. OÜ Giga Investeeringud, mis tegeleb kinnisvara arenduse, halduse, ostu ja müügiga peamiselt Tartu linnas.
4. OÜ Kerge Puhkus, mis tegeleb hotelli- ja majutusteenuste osutamisega.

Lisaks sellele omab füüsiline isik Janek Veeber valitsevat mõju järgmiste äriühingute üle: GTC Experimental OÜ (tegeleb kalade, vähilaadsete ja kalatoodete hulgimüügiga), OÜ Anneteam (tegeleb spetsialiseerimata hulgikaubandusega), OÜ Anneteam Invest (tegeleb laenuandmisega) ja Tartu Keraamika OÜ (tegeleb keraamiliste kivide ja plaatide tootmisega).

SL Õhtuleht (registrikood 10678223) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omavad koondumise eelselt ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. SL Õhtuleht tegeleb ajalehe Õhtuleht ja tasuta ajalehe Linnaleht kirjastamisega.

Ajakirjade Kirjastus (registrikood 10678996) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omavad koondumise eelselt ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. Ajakirjade Kirjastus tegeleb ajakirjade ja raamatute kirjastamisega, andes

välja muu hulgas ajakirju Kroonika, Eesti Naine, Naised, Intelligent Life, TopGear Eesti, Kodukiri, Anne & Stiil, Tervis Pluss, Oma Maitse, Pere ja Kodu, Saladused. Lisaks kuuluvad Ajakirjade Kirjastusele veebiportaalid NaisteMaailm.ee, Toidutare.ee, Kroonika.ee ja teleportaal Telekas.ee.

Express Post (registrikood 10354213) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omavad koondumise eelselt ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. Express Post tegeleb perioodika kojukande teenuse ning postiteenuste, sh otsepostisaadetiste ja kirisaadetiste edastamise teenuse, osutamisega.

3. Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Koondumise osaliste 2012.a käive Eestis oli kokku üle 6 391 200 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 1 917 350 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

4. Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" § 8 lg 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ja mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tegelevad Ekspress Grupi kontserni kuuluvad ettevõtjad ajalehtede (päeva- ja nädalalehtede) ja raamatute kirjastamise, online meedia ja trükiteenuste osutamisega.

Omandatavatest Ettevõtjatest tegeleb SL Õhtuleht ajalehtede kirjastamisega, Ajakirjade Kirjastus tegeleb ajakirjade kirjastamisega ning Express Post tegeleb perioodika kojukande teenuse ja postiteenuste osutamisega.

Käesoleva koondumisega Ekspress Grupi osaluses ja valitseva mõju struktuuris Omandatavate Ettevõtjate üle muutusi ei teki. Ekspress Grupil on nii enne kui ka pärast koondumist 50%-iline osalus ja ühine valitsev mõju Omandatavates Ettevõtjates. Seega mõjutatud kaubaturgude tekkimise tuvastamiseks tuleb hinnata, kas käesoleva koondumisega tekib horisontaalseid kattuvusi või vertikaalseid seoseid ühelt poolt Suits Meedia ja Omandatavate Ettevõtjate ning teiselt poolt Suits Meedia ja Ekspress Grupi tegevuste vahel.

Suits Meediaga samasse kontserni kuuluvad ettevõtjad tegelevad kruusa ja liiva kaevandamise, hakkepuidu müügi, vee-, gaasi- ja kanalisatsioonitrasside ehitus- ja rekonstrueerimistöode, veoteenuste osutamise ning kinnisvara-, hotelli- ja majutusteenuste osutamise.

Kuivõrd Suits Meedia kontserni kuuluvad ettevõtjad ei ole koondumise eelselt tegevad meediasektoris, ei teki käesoleva koondumisega koondumise osaliste äritegevuste vahel horisontaalset kattuvust ega vertikaalseid seoseid ning horisontaalselt ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturge Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" tähenduses.

Kuna käesolev koondumise puhul ei teki horisontaalselt ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturge ning koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda üheski koondumise osaliste tegevusvaldkonnas, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine käesoleva koondumise puhul vajalik.

5. Koondumise kohta esitatud seisukohad ja vastuväited

Eesti Meedia arvamus ja vastuväited

17.10.2013.a esitasid Eesti Meedia esindajad suuliselt Konkurentsiametis oma arvamuse käesoleva koondumise kohta.

18.10.2013.a esitas Eesti Meedia volitatud esindaja Konkurentsiametile taotluse tähtaja pikendamiseks KonkS § 27 lg 13 alusel koondumise kohta kirjaliku arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Konkurentsiamet rahuldab nimetatud taotluse.

28.10.2013.a esitas Eesti Meedia volitatud esindaja Konkurentsiametile vastuväited käesoleva koondumise kohta, mis kokkuvõtlikult seisnesid eelkõige alljärgnevas:

- 1. Ekspress Grupi poolt väljaostuõiguse alusel aktsiate omandamine Eesti Meedialt ja omandatud aktsiate edasimüük Suits Meediale ei ole käsitatavad ühe koondumisena.*

Konkurentsiamet saaks kahte kõnealust tehingut hinnata ühe koondumisena üksnes juhul, kui mõlemad omandamistehingud oleksid teineteisega tingimuslikult seotud, st esimest ei saaks teha teiseta ja vastupidi. Ainult sellisel juhul, kui esimene etapp ei saaks ilma lõpptulemuseta (ehk teise tehinguta) kehtima jääda, oleks õigustatud hinnangu andmine üksnes lõpptulemusele ehk väidetavale ühise valitseva mõju omandamisele Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt.

Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahel 2000.a ja 2006.a sõlmitud aktsionäride lepingute alusel teostatav väljaostuõigus ega selle kehtivus ei ole sõltuvusse seatud osaluse hilisemast müügist Suits Meediale (või ühelegi teisele isikule). Väljaostuõiguse teostamisega saavutab Ekspress Grupp valitseva mõju SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle ning see tehing jääb jõusse sõltumata edasise võõrandamise jõustumisest.

2. *Väljaostuõiguse teostamisega omandas Ekspress Grupp de facto ainuvalitseva mõju SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle ning järgnev tehing, st omandatud aktsiate edasimüük Suits Meediale ei too kaasa muutusi valitseva mõju struktuuris.*

Eesti Meedia hinnangul omandab Ekspress Grupp käesoleva koondumisega de facto valitseva mõju Omandatavate Ettevõtjate üle, kuna Ekspress Grupi puhul on tegemist Eesti meediaturul olulist positsiooni omava ettevõtjaga, kellel on esiteks olemas tugev valdkonnaspetsiifiline oskusteave ning teiseks konkreetne äriplaneerimine koordineerida Omandatavate Ettevõtjate äritegevus ning kaubandusstrateegia oma kontserni tegevusega. Suits Meedia puhul on tegemist üksnes finantsinvestoriga, kellel puudub igasugune senine kokkupuude meediaettevõtlusega ning seetõttu võib eeldada, et Suits Meedia lähtub oma otsuste tegemisel Omandatavate Ettevõtjate juhtimisel peamiselt Ekspress Grupi suunistest ja väljapakutud strateegiast.

3. *Eesti Meedia on seisukohal, et Ekspress Grupi positsioon Omandatavates Ettevõtjates ja asjakohastel kaubaturgudel muutub peale koondumist oluliselt. Olukorras, kus Omandatavad Ettevõtjad olid Ekspress Grupi ja Eesti Meedia ühise valitseva mõju all, konkureerisid ühise ettevõtja poolt välja antud meediaväljaanded oma emaettevõtjate väljaannetega ning nende reklaami- ja levitegevus hoiti rangelt lahus Ekspress Grupi ja Eesti Meedia oma kontserni ettevõtjate tegevusest. Otsustavat tähtsust omab ka asjaolu, et ühise ettevõtja omavad kliendiandmebaasid hoiti lahus emaettevõtjate andmebaasidest ning andmete riskasutust ei toimunud. Seega hoiti ühise ettevõtja puhul tugevat sõltumatuse põhimõtet ning välditi igati olukorda, kus üks emaettevõtjatest oleks saanud strateegilise hoova mõne ühisettevõtja kasutamiseks oma kontserni ettevõtete äritegevuse edendamiseks. Emaettevõtjate Ekspress Grupi ja Eesti Meedia ning Omandatavate Ettevõtjate vahel toimus seega tegelik konkurents.*
4. *Koondumise eesmärk on tugevdada Ekspress Grupi niigi tugevat positsiooni Eesti meediaturul, tuues kaasa Ekspress Grupi võimaluse tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.*

Trükimeedias reklaamipinna müügi kaubaturul (mis hõlmab üleriigiliste eestikeelsete ajalehtede ja ajakirjade reklaamikäibed) oli 2012.a Ekspress Grupi turuosa 22% ning koondumise järgselt oleks see 43%.

Koondumisega tugevneks Ekspress Grupi turgu valitseva seisund Internetis reklaamipinna müügi kaubaturul.

Arvestades üleriiklike eestikeelsete ajalehtede tiraaže on Ekspress Grupi turuosa hetkel 43% (EALL andmed, ilma Õhtuleheta) ning peale koondumist on see 65%. Tehing toob kaasa koondumise erinevate väljaannete vahel, mis seni on omavahel konkureerinud, mistõttu muutub oluliselt senine kaubaturu struktuur.

5. *Koondumise tulemusena saavutab Ekspress Grupp juurdepääsu Express Posti käsutuses olevale Ekspress Grupi konkureerivate väljaannete klientide andmebaasile, mis hõlmab endas nii tehtud pakkumiste detailseid andmeid kui tellijate kontaktandmeid. Seega saab Ekspress Grupp koondumise tulemusena enda käsutusse konkureerimise ja investeerimisotsuste tegemise seisukohalt olulise info, millele tal seni juurdepääs puudus.*
6. *Kuna Ekspress Grupi kontserni kuulub oma trükikoda AS Printall, siis hakkab Ekspress Grupp koondumise järgselt kõiki Ajakirjade Kirjastuse ajakirju ja SL Õhtulehte trükkima AS Printall trükikojas, kuigi seni on see toimunud ka Eesti Meedia tütarettevõtja AS Kroonpress trükikojas.*
7. *On ebausutav, et Ekspress Grupp ei hakka koondumise järgselt ära kasutama Omandatavate Ettevõtjate sünergia. Seni oli ühissettevõtjate osas sünergiaefekti rakendamine ühe emasettevõtja huvides välistatud nii aktsionäride lepinguga kui ka ühissettevõtete olemusega (konkurentidevaheline ühine ettevõtja).*

19.11.2013.a esitas Eesti Meedia volitatud esindaja Konkurentsiametile taotluse haldusmenetluse kolmanda isikuna kaasamiseks, täiendava menetluse alustamiseks, koondumise keelamiseks ja koondumise menetlusega seotud dokumentide ja toimikuga tutvumise võimaldamiseks. Oma taotluses tõi Eesti Meedia veelkord välja oma 28.10.2013.a esitatud vastuväidetes nimetatud argumendid Ekspress Grupi turuosade suurenemise ja sellega kaasneva konkurentsi kahjustumise kohta käesoleva koondumise järgselt. 25.11.2013.a esitas Eesti Meedia oma vastuse Konkurentsiameti teabe saamise taotlusele, milles tõi veelkord välja juba eelnevalt esitatud argumendid Ekspress Grupi turuosade suurenemise ja sellega kaasneva konkurenti kahjustumise kohta.

Muud koondumise kohta esitatud arvamused

23.10.2013.a esitas Konkurentsiametile oma arvamuse käesoleva koondumise kohta Ettevõtja 1 (nimi Konkurentsiametile teada), milles tõi välja eelkõige alljärgnevad asjaolud:

1. *Koondumise sisuks on Ekspress Grupi poolt ainuvalitseva mõju omandamine SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle.*
2. *Koondumisel on olulised konkurentsi kahjustavad tagajärjed reklaami- ja suhtekorraldusteenuste turule, täpsemalt järgmistele kaubaturgudele: reklaamiteenuste osutamine trükimeedias (ajalehed, ajakirjad) Eestis, reklaamiteenuste osutamine trükimeedias linnades, reklaamiteenuste osutamine trükimeedias maapiirkondades, reklaamiteenuste osutamine postivõrgu kaudu (otsepost, sh aadressita reklaam) Eestis, reklaamiteenuste osutamine postivõrgu kaudu (otsepost, sh aadressita reklaam) suuremates*

linnades, reklaamiteenuste osutamine postivõrgu kaudu maapiirkondades, reklaamiteenuste osutamine internetis (internetireklaam), suhtekorraldusteenuste osutamine Eestis.

23.10.2013.a esitas Konkurentsiametile vastuväite koondumise kohta Ettevõtja 2 (nimi Konkurentsiametile teadmata) esindav vandeadvokaat, milles tõi välja eelkõige alljärgnevad asjaolud:

1. *Koondumisega toimub sisuliselt Ekspress Grupi poolt ainuvalitseva mõju omandamine SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle ning Suits Meedia on vaid tehingu kaudne finantseerija.*
2. *Ekspress Grupp saavutab tugeva positsiooni reklaamipinna müügi osas ajalehtedes, ajakirjades ja online meedias, lisaks tekib koondumise tulemusel nn sünergia efekt, mistõttu tema positsioon reklaamitellijate suhtes kokkuvõttes veelgi tugevneb.*

Käesoleva koondumise kontrollimiseks saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks meediaagentuuridele (kes koondumise osaliste klientideks reklaamipinna müügi osas) ning konkurentidele. Teabe saamise taotlustes paluti muu hulgas anda hinnang käesoleva koondumise mõjule meedia valdkonnas, sh reklaamipinna müügi valdkonnas. Vastanud ettevõtjad olid valdavalt seisukohal, et käesoleva koondumisega konkurentsi olulist kahjustumist ei kaasne.

Lisaks käesoleva koondumise teate menetlemise käigus esitatud teabega, arvestas Konkurentsiamet juba olemasoleva, st eelnevalt meediavaldkonnas toimunud koondumiste menetlemise käigus kogutud teabega, mis omakorda on kooskõlas haldusmenetluse eesmärgipärase ja efektiivse läbiviimise põhimõtetega haldusmenetluse seaduse § 5 lg 2 tähenduses.

6. Ekspress Grupi ja Suits Meedia seisukohad

12.11.2013.a esitas Ekspress Grupi ja Suits Meedia volitatud esindaja oma täiendavad selgitused seoses Ettevõtja 1 ja Ettevõtja 2 esitatud vastuväidetega.

20.11.2013.a esitas Ekspress Grupi ja Suits Meedia volitatud esindaja oma täiendavad selgitused seoses Eesti Meedia esitatud vastuväidetega.

Ekspress Grupp ja Suits Meedia tõid omapoolsetes vastustes esitatud vastuväidete osas välja eelkõige järgmised argumendid:

1. *Ekspress Grupi poolt väljaostuõiguse alusel aktsiate omandamine Eesti Meedialt ja omandatud aktsiate edasimüük Suits Meediale on käsitletavad järjestikku toimuvate tehingute ning ühe koondumisena.*

Ka Euroopa Komisjoni konsolideeritud pädevusteatises (edaspidi ka Pädevusteatis)¹ on kirjeldatud olukordi, millal mitut tehingut saab lugeda üheks koondumiseks. Pädevusteatises punkti 28 kohaselt hõlmab koondumine

¹ Euroopa Komisjoni konsolideeritud pädevusteatus, mis käsitleb nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle

üksnes neid tehinguid, mille tulemusel toimub püsiv kontrolli üleminek ja mis toovad kaasa muutuse turu struktuuris ning koondumisena ei käsitleta tehinguid, mille tulemusel antakse kontroll üle üksnes ajutiselt. Ka tuleneb Pädevusteatisest (p 31), et teine tehing peaks toimuma ühe aasta jooksul pärast esimese tehingu toimumist. Eeltoodud kinnitab ka Euroopa Nõukogu määruse 139/2004 (edaspidi Ühinemismäärus)² preambula punkt 20 ja Euroopa Kohtu lahend asjas T-282/02, punktid 104 ja 106.

Eesti Meedia on oma vastuväites jätnud tähelepanuta olulise põhimõtte, et koondumise kontrollis tuleb analüüsida olukorda, mis toob kaasa püsiva muutuse turustruktuuris, seega ajutisi vahetehinguid koondumise kontrolli menetluses ei hinnata.

Käesolev koondumine toimub kahes omavahel seotud ning lühikese aja jooksul toimivas etapis:

- 1) Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahel sõlmisid 03.10.2000.a ja 06.10.2006.a sõlmitud aktsionäride lepingute alusel on Eesti Meedial kohustus võõrandada oma 50%-ile osalus Omandatavates Ettevõtjates Ekspress Grupile.
- 2) Ekspress Grupp ja Suits Meedia on sõlminud aktsiate võõrandamise lepingu, milles on siduvalt kindlaks määratud kohustus müüa Eesti Meedialt omandatud Omandatavate Ettevõtjate aktsiad Suits Meedialt [...] ([...] tööpäeva jooksul) peale nende aktsiate omandamist.

Tehingute majanduslikuks eesmärgiks on Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt ühiselt valitseva mõju omandamine Omandatavate Ettevõtjate üle, mida koondumise osalised on kinnitanud nii koondumise teates kui ka avalikkusele meedias ning mida tagab mh Ekspress Grupi ja Suits Meedia vaheline aktsiate võõrandamise leping, milles on siduvalt kindlaks määratud aktsiate võõrandamise kohustus, tehingu hind, tehingute elluviimise ajakava ning vastutus lepingurikkumise eest.

Lisaks märgivad koondumise osalised, et Konkurentsiamet annab koondumise loa ainult Omandatavate Ettevõtjate üle ühiselt valitseva mõju omandamiseks Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt. Kui Ekspress Grupp hüpotetiliselt ei annaks Omandatavate Ettevõtjate aktsiaid üle Suits Meediale, rikuks Ekspress Grupp sellega Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel sõlmitud kavatsuste protokoll, aktsiate võõrandamise lepingut ning jõustaks seeläbi (uue sisuga) koondumise ilma koondumise loata, millega kaasneksid muu hulgas karistusõiguslikud sanktsioonid.

2. Eesti Meedia väide, et käesoleva koondumisega omandab Ekspress Grupp de facto ainuvalitseva mõju omandatavate ettevõtjate üle, on ebaõige.

Valitseva mõju tekkeks piisab, et omandajal eksisteerib võimalus avaldada ettevõtja tegevuse üle valitsevat mõju. Euroopa Komisjon on koondumise

² Nõukogu määrus (EÜ) nr 139/2004, 20. jaanuar 2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus)

otsuses³ selgitanud, et asjaolust, et kolmel aktsionäril on õiguslik võimalus sekkuda äristrateegia kujundamisse, piisab, et lugeda, et kõigil kolmel aktsionäril on ühine valitsev mõju omandatavate ettevõtjate üle. Seejuures ei ole oluline, et üks omandaja (Rabobank) kinnitab, et tal esineb ainult investeerimishuvi ning ta ei osale strateegiliste otsuste vastuvõtmisel.

Nii Euroopa Komisjoni Pädevusteatisest kui ka praktikast tuleneb järeldus, et hinnata tuleb strateegilistesse ärilistesse otsustesse sekkumise võimaluse olemasolu, mitte asjaolu, kas ettevõtja tegelikult strateegilise ärilise otsuse vastuvõtmisesse sekkub või mitte.

Euroopa Komisjoni Pädevusteatises p 62 sätestab: „Vastupidi ainukontrollile, mille puhul konkreetne aktsionär saab õiguse suunata ettevõtja strateegilisi otsuseid, iseloomustab ühiskontrolli ummikseisu tekkimise võimalus, mis tuleneb kahe või enama emaettevõtja õigusest kavandatud strateegilised otsused tagasi lükata. Järelikult peavad kõnealused aktsionärid jõudma ühisettevõtte kaubanduspoliitika kindlaksmääramisel kokkuleppele ning tegema koostööd“. Pädevusteatises p 63 kohaselt, kui emaettevõtjad peavad kontrollitavat ettevõtjat käsitlevate tähtsate otsuste tegemisel jõudma kokkuleppele, on tegemist ühise valitseva mõjuga. Kõige selgem ühise valitseva mõju vorm eksisteerib siis, kui kaks on emaettevõtjat, millele kuulub ühisettevõttes võrdne hääleõigus.

Käesoleva koondumisega omandavad Ekspress Grupp ja Suits Meedia ühiselt valitseva mõju Omandatavate Ettevõtjate üle, sest Ekspress Grupp ja Suits Meedia omavad võrdselt hääleõigusi aktsionäride üldkoosolekul ning eksisteerib võrdne esindatus Omandatavate Ettevõtjate nõukogudes. Lisaks sellele on Ekspress Grupp ja Suits Meedia 12.11.2013.a Aktsiaseltside SL Õhtuleht, Ajakirjade Kirjastus ja Express Post aktsionäride lepingus kokku leppinud, et aktsionäride üldkoosolekul on kõigi otsuste vastuvõtmiseks vajalik mõlema aktsionäri nõusolek ning pooled saavad võrdsel arvul kohti Omandatavate Ettevõtjate nõukogudes.

Nagu eespool mainitud, järeldub ka Euroopa Komisjoni otsusest tõsiasi, et Suits Meedia eksisteeriks ühine valitsev mõju isegi siis, kui Suits Meedia väidaks, et ta on passivne finantsinvestor, mida Suits Meedia ei ole väitnud. Vastupidi, Suits Meedia kinnitab, et ta hakkab ka faktiliselt Omandatavate Ettevõtjate otsuste tegemisel võrdväärse partnerina kaasa rääkima ning Suits Meedia kontsern suudab endale vajadusel palgata pädevaid nõukogu liikmeid ning meediaeksperte või nõustajaid. Suits Meedia kontsern on suure finantsvõimekuse ning laiapõhjalise ärikogemusega. Samuti ei ole asjakohane vastuväidetes väljendatud eeldus, justkui peaks aktsionär valitseva mõju teostamiseks olema olnud varasemalt aktiivne omandatava ettevõtja kaubaturul.

Euroopa Komisjoni Pädevusteatises p 82 kinnitab, et „Ühiskontrolli ei välista asjaolu, et ühel emaettevõtjal on konkreetsed teadmised ja kogemused

³ Euroopa Komisjoni 09.10.1993.a otsus juhtumis nr IV/M.330 McCormick/CPC/Rabobank/Ostmann, p 17.

ühisettevõtte tegevusvaldkonnas. Sellisel juhul võib teine emaettevõtja mängida ühisettevõtte igapäevases juhtimises tagasihoidlikku või olematut rolli, kui tema kohaloleku põhjuseks on finantsalased, pikaajalise strateegia, kaubamärgi maine või üldise poliitikaga seotud kaalutlused. Siiski peab tal alati säilima tegelik võimalus vaidlustada teise emaettevõtja hääleõiguse või otsuseid tegevate organite liikmete valimise õigusega seotud võrdsuse alusel või strateegiliste küsimustega seotud vetoõiguse alusel tehtavaid otsuseid. Ilma selleta eksisteeriks ainukontroll“. Käesoleval juhul eksisteerib Suits Meedia võimalus mõjutada Omandatavate Ettevõtjate äriliste otsuste vastuvõtmist ja muud tegevust.

3. Eesti Meedia väide, et Ekspress Grupp ja Suits Meedia ei lähtu koondumise järgselt Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus põhimõttest (sest tagatud ei ole reklaami- ja levitegevuse sõltumatus ning kliendiandmebaaside sõltumatus), on ekslik.

Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel sõlmitud aktsionäride lepingust järeldub, et pooled kohustuvad tagama Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus, kusjuures sõltumatus põhimõtte järgmine hõlmab peale reklaami- ja levivaldkonna ka muid valdkondi (s.o. kõiki Omandatavate Ettevõtjate tegevusi).

Aktsionäride lepingu kohaselt peavad kõik tehingud Omandatavate Ettevõtjate ja emaettevõtjate (Ekspress Grupp ja Suits Meedia) toimuma turutingimustel. Tegemist on rangema sättega kui oli sätestatud Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahelistes aktsionäride lepingutes, sest uus regulatsioon ei puuduta ainult reklaami, vaid kõiki tehinguid.

Lisaks on Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahelistes aktsionäride lepingus (Ajakirjade Kirjastuse ja SL Õhtulehe osas) säte, et emaettevõtjad Ekspress Grupp ja Eesti Meedia [.....]. Sellised sätted Ekspress Grupi ja Suits Meedia aktsionäride lepingus puuduvad, seega suureneb võrreldes praeguse olukorraga Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus veelgi.

Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel sõlmitud aktsionäride lepingu kohaselt ei võimalda Omandatavad Ettevõtjad emaettevõtjatele [.....]. Nimetatud sätet koondumise eelselt kehtivates Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahel sõlmitud aktsionäride lepingutes ei sisaldu ning seega suureneb Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus võrreldes praeguse olukorraga veelgi.

Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel sõlmitud aktsionäride lepingu kohaselt ei tee Omandatavad Ettevõtjad [.....] emaettevõtjate ega nendega seotud isikutega. Kokkuvõtlikult on pärast koondumist Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus emaettevõtjatest suurem kui koondumise eelselt.

4. Eesti Meedia seisukoht (samuti Ettevõtja 1 ja Ettevõtja 2 vastuväidetes esitatud seisukohad), et koondumise tulemusena suureneb oluliselt Ekspress Grupi turuosa trüki- ja internetireklaami ja perioodika lugeja kaubaturgudel, põhineb ebaõigel eeldusel, et Ekspress Grupp omandab ainuvalitseva mõju Omandatavate Ettevõtjate üle.

Muu hulgas on ebaõige Eesti Meedia kasutatud meetod väitmaks, et Ekspress Grupi turuosa reklaamikäibe põhjal on enne koondumist 22%, pärast koondumist aga 43%. Lisaks sellele, et Eesti Meedia ei ole kaubaturge piiritletud ning ei ole aru saada, kes on turuosalised, jätab Eesti Meedia koondumise eelselt SL Õhtulehe ja Ajakirjade Kirjastuse käibed arvutusest välja, kuid pärast koondumist lisab 100% SL Õhtulehe ja Ajakirjade Kirjastuse käibest Ekspress Grupile, mis on ilmselgelt ebaõige, sest Ekspress Grupil on nii enne kui ka pärast koondumist 50%-iline osalus SL Õhtulehes ja Ajakirjade Kirjastuses. Eesti Meedia meetodi ebaõigsust kinnitab ka see, et Eesti Meedia hinnangul on Suits Meedia turujõud pärast koondumist ikka 0%, kuigi Suits Meedia on võrdne emattevõtja Ekspress Grupiga.

Ebaõige on ka Eesti Meedia väide, et Ekspress Grupp omab trükireklaami turul pärast koondumist 8 brändi 10-st, sest Ekspress Grupil ei teki ainuvalitsevat mõju Omandatavate Ettevõtjate brändide üle ning ilmselgelt on trükireklaami turul rohkem kui 10 brändi.

Ka Ajakirjade Kirjastuse, SL Õhtulehe ja Ekspress Grupi internetireklaamikeskkondade kokkuliitmine on ebaõige, sest Ekspress Grupi positsioon ja mõjuvõim Omandatavate Ettevõtjate suhtes pärast koondumist ei muutu ega suurene.

Kuna Ekspress Grupi turuosad ühelgi kaubaturul koondumise tulemusena ei muutu, ei saa toimuda ka konkurentsikahjustumist.

5. Koondumise teate esitajad kinnitavad, et [.....] soovib ka koondumise järgselt jätkata teenuse osutamist [.....].

6. Eesti Meedia vastuväide, et Ekspress Grupi kontserni kuuluv AS Printall hakkab koondumise järgselt trükkima kõiki Ajakirjade Kirjastuse poolt väljaantavaid ajakirju ja Õhtulehte, on alusetu oletus.

Ekspress Grupi hinnangul on [.....].

7. Väited, et Ekspress Grupp soovib ära kasutada Omandatavate Ettevõtjate sünergia, ei ole asjakohased ning nendest ei selgu, milles selline sünergia ärakasutamine seisneb.

Kui rääkida meediatrust, siis on just Eesti Meedia meediakontsern, mis omab tugevat integreerituse astet erinevatel meediaturgudel. Eesti Meedia omab üleriigilisi päevalehti, maakonnalehti, suure külastatavusega veebilehti, kuulutusteportaali ning tele- ja raadiokanaleid.

7. Hinnang koondumisele

Vastavalt KonkS § 22 lg 1 lähtub Konkurentsiamet koondumisele hinnangu andmisel vajadusest säilitada ja arendada konkurentsi, võttes seejuures arvesse kaubaturgude struktuuri ning tegelikku ja potentsiaalset konkurentsi kaubaturul, sealhulgas:

- 1) koondumise osaliste turupositsiooni, nende majanduslikku ja finantsjõudu ning konkurentide juurdepääsu kaubaturule;
- 2) juriidilisi või muid kaubaturule sisenemise tõkkeid;
- 3) kaupade nõudlust ja pakkumist;
- 4) ostjate, müüjate ja tarbijate huvisid.

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Antud koondumise puhul hindab Konkurentsiamet eelkõige, kuidas mõjutab konkurentsiolukorda Omandatavate Ettevõtjate tegevusvaldkondades asjaolu, et koondumise järgselt omaksid Omandatavate Ettevõtjate üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Suits Meedia. Seega hinnatakse muutust Omandatavate Ettevõtjate valitseva mõju struktuuris, mis seisneb Eesti Meedia osaluse asendumises Suits Meedia osalusega, ning selle võimalikku mõju konkurentsiolukorrale.

Konkurentsiamet rõhutab, et käesoleva koondumise mõju hindamisel analüüsitakse käesoleva koondumisega tekkivat muutust kaubaturgude struktuuris.

7.1. Konkurentsiameti hinnang koondumise tehingule

Konkurentsiameti hinnangul on antud juhul õigustatud käesoleva koondumise, mis toimub kahes etapis, käsitlemine ühe koondumisena. Koondumise teate esitaja on tõendanud, et tegemist on kahe järjestikkuse ning lühikese aja jooksul toimuva tehinguga.

Koondumise mõiste on täpsemalt määratletud ka EL koondumiste kontrolli reguleerivates õigusaktides. Nii ühinemismääruse preambula p 20 kui ka Pädevusteateise p 28 tulenevalt loetakse koondumiseks selliseid tehinguid, millega kaasneb püsiv muutus turu struktuuris.

Konkurentsiamet ei käsitle koondumisena tehingut, millega tekkiv olukord ettevõtjate valitseva mõju struktuuris juba ette teadaolevalt kestab vaid väga lühikese perioodi (nt [...] päeva), vaid analüüsib tehingut tervikuna ja sellega kaasnevat püsivat muutust valitseva mõju ja kaubaturgude struktuuris.

Lisaks on koondumise teate esitajad kinnitanud, et koondumise majanduslik lõppeesmärk on ühise valitseva mõju omandamine Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt ning esitanud muude dokumentide kõrval ka aktsiate võõrandamise lepingu, milles on siduvalt kindlaks määratud aktsiate võõrandamise kohustus, tehingu hind, tehingute elluviimise ajakava ning vastutus lepingurikkumise eest.

Konkurentsiameti hinnangul ei ole põhjendatud Eesti Meedia ja teiste vastuväidete esitajate väide, et käesoleva koondumisega omandab Ekspress Grupp *de facto* ainuvalitseva mõju omandatavate ettevõtjate üle.

KonkS § 2 lg 4 kohaselt on valitsev mõju võimalus ühe või mitme ettevõtja poolt ühiselt teise ettevõtja aktsiate või osade omamise kaudu, tehingu või põhikirja alusel või muul viisil otseselt või kaudselt mõjutada teist ettevõtjat, mis võib seisneda õiguses:

- 1) oluliselt mõjutada teise ettevõtja juhtorganite koosseisu, hääletamist või otsuseid või
- 2) kasutada või käsutada teise ettevõtja kogu vara või olulist osa sellest.

Siinjuures on oluline silmas pidada, et valitsev mõju on võimalus mõjutada, olenemata sellest, kas seda tegelikult kasutatakse või mitte.

Käesoleva koondumisega omandavad Ekspress Grupp ja Suits Meedia ühiselt valitseva mõju Omandatavate Ettevõtjate üle, sest Ekspress Grupp ja Suits Meedia omavad võrdselt hääleõigusi aktsionäride üldkoosolekul ning eksisteerib võrdne esindatus Omandatavate Ettevõtjate nõukogudes. Lisaks sellele on Ekspress Grupp ja Suits Meedia 12.11.2013.a Aktsiaseltside SL Õhtuleht, Ajakirjade Kirjastus ja Express Post aktsionäride lepingus kokku leppinud, et aktsionäride üldkoosolekul on kõigi otsuste vastuvõtmiseks vajalik mõlema aktsionäri nõusolek. Asjaolu, et Suits Meedia ning HAJIME kontserni ettevõtjad ega selle omanik Janek Veeber ei ole koondumise eelselt olnud tegevad mediavaldkonnas, ei anna alust Ekspress Grupi *de facto* ainuvalitseva mõju tuvastamiseks (vt ka Pädevusteatise p 62, 63, 64 ja 81). Seega, arvestades koondumise osaliste võrdset osalust ning võimalust Omandatavate Ettevõtjate strateegilist käitumist mõjutada, ei ole käesoleva otsuse tegemise hetkel alust väita, et tegemist ei ole ühise valitseva mõju omandamisega Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt.

7.2. Konkurentsiameti hinnang koondumise mõjudele

Koondumise eelselt omavad SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse ja Express Posti üle valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia, st kaks mediavaldkonnas tegutsevat ja omavahel konkureerivat kontserni. Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahel 03.10.2000.a ja 06.10.2006.a sõlmitud aktsionäride lepingute ja äriühingute põhikirjadega on tagatud Omandatavate Ettevõtjate sõltumatus põhimõte.

Koondumise kohta esitatud vastuväidetes esitatud väide, et koondumisega ühiste ettevõtjate tegevuse sõltumatuse põhimõte kaob, ei ole Konkurentsiameti hinnangul põhjendatud. Koondumise osalised on Konkurentsiametile esitanud Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel 12.11.2013.a sõlmitud aktsionäride lepingu, millest tuleneb, et sõlmitud aktsionäride leping tagab Omandatavate Ettevõtjate sõltumatuse emaettevõtjatest veelgi suuremal määral kui koondumise eelselt kehtivad Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahelised aktsionäride lepingud.

Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel 12.11.2013.a sõlmitud aktsionäride lepingu kohaselt peavad kõik tehingud Omandatavate Ettevõtjate ja emaettevõtjate (Ekspress Grupi ja Suits Meedia) vahel toimuma turutingimustel. Samuti ei võimalda Omandatavad Ettevõtjad emaettevõtjatele juurdepääsu oma klientide andebaasidele, sh ei võimalda Express Post emaettevõtjatele juurdepääsu oma kojukande klientide andmebaasile. Samaselt varem kehtinud aktsionäride lepingutega on ka uus aktsionäride lepingus säte, mille kohaselt Omandatavad Ettevõtjad ei tee ühiseid reklaami- ja väljaandemüügi pakkumisi aktsionäridega.

Lisaks on oluline märkida, et Omandatavate Ettevõtjate põhikirjad jäävad kehtima muutmata kujul. Arvestatud eeltoodud asjaolusid ning eelkõige Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel 12.11.2013.a sõlmitud aktsionäride lepingus sätestatud, ei mõjuta Konkurentsiameti hinnangul käesolev koondumine Omandatavate Ettevõtjate sõltumatuse põhimõtet ning tegemist on täielikult toimivate ühissettevõtjatega (EÜ ühinemismääruse tähenduses). Omandatavate Ettevõtjate sõltumatuse põhimõte välistab ka koondumisele esitatud vastuväidetes nimetatud võimaliku nõ sünergia efekti ärakasutamise.

Ühtlasi kaasneb käesoleva koondumisega konkurentide Ekspress Grupi ja Eesti Meedia vahelise teatud koostööplatvormi kadumine. Kuigi Omandatavate Ettevõtjate puhul on tegemist sõltumatute ja täielikult toimivate ühiste ettevõtjatega, omavad koondumise eelselt Omandatavate Ettevõtjate üle ühiselt valitsevat mõju omavahel konkureerivad äriühingud Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. Koondumise järgselt Ekspress Grupi ja Eesti Meedia äritegevuste vahel ühistegevust ja seega võimalikku koostööplatvormi ühiste ettevõtjate kujul ei eksisteeri ning omavahel konkureerivate suurimate meediakontsernide tegevused on selgelt eraldi, mh puudub suhtlus- ja ühishuviplatvorm. Koondumise järgselt omab Ekspress Grupp ühiselt valitsevat mõju ettevõtjaga, kes ei ole meediavaldkonnas tegev, ning nimetatud asjaolu on Konkurentsiameti hinnangul positiivne konkurentsi säilitamise ja arendamise seisukohast KonkS § 22 lg 1 tähenduses.

Käesoleva koondumise kohta esitatud vastuväidetes on välja toodud mitmeid väiteid muu hulgas koondumise negatiivse mõju kohta kaubaturgudele. Samas tuginevad esitatud vastuväited eeldusele, et Ekspress Grupp omandab Omandatavate Ettevõtjate üle *de facto* ainuvalitseva mõju, mitte ühiselt valitseva mõju koos Suits Meediaga. Konkurentsiamet on juba eespool järeldanud, et käesoleva koondumise puhul on tegemist Ekspress Grupi ja Suits Meedia poolt ühiselt valitseva mõju omandamisega Omandatavate Ettevõtjate üle ning seega hinnatakse muutust Omandatavate Ettevõtjate valitseva mõju struktuuris, mis seisneb Eesti Meedia osaluse asendumises Suits Meedia osalusega, ning selle võimalikku mõju konkurentiolukorrale.

Alljärgnevalt selgitab Konkurentsiamet käesoleva koondumise mõju Omandatavate Ettevõtjate tegevusvaldkondadele.

SL Õhtuleht tegeleb ajalehe Õhtuleht ja tasuta ajalehe Linnaleht kirjastamisega. Ajalehtede ja ajakirjade kirjastamist iseloomustab turu kahepoolsus, st eristatavad on lugeja kaubaturg (ostjaks on väljaande lugeja) ja reklaamipinna müügi kaubaturg (ostjaks on väljaandes reklaamipinna ostja).

Kuna Konkurentsiamet käesoleva koondumise puhul kaubaturge täpselt ei piiritle, kasutatakse antud juhul mõisteid „kaubaturg“ ja „turuosa“ tinglikult.

Ühise valitseva mõju puhul võib ühise ettevõtja käibe kaubaturul tinglikult jagada emaettevõtjate vahel. Näiteks kui koondumise eelselt omavad SL Õhtulehe üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia, siis emaettevõtjate seisundi hindamisel ajalehtede lugeja kaubaturul või reklaamipinna müügi kaubaturul tuleb 50% SL Õhtulehe müügitulust omistada Ekspress Grupile ja 50% Eesti Meediale. Kui koondumise järgselt omavad SL Õhtulehe üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Suits Meedia, siis kirjeldatud põhimõtte kohaselt omistatakse 50% SL Õhtulehe müügitulust Ekspress Grupile ja 50% Suits Meediale. Seega koondumise järgselt Ekspress Grupile ühise ettevõtja kaudu omistatud müügitulu ning ühtlasi turuosa ajalehtede lugeja kaubaturul või reklaamipinna müügi kaubaturul ei suurene.

Kuna ajalehtede kirjastamise valdkonnas on Ekspress Grupp tegev nii tütarettevõtja AS Eesti Ajalehed kui ka ühise ettevõtja kaudu, näitab Konkurentsiamet illustreerivalt Ekspress Grupi osakaalu nii koondumise eelselt kui ka koondumise järgselt üleriigiliste eestikeelsete päevalehtede ning eestikeelsete tasuliste päeva- ja nädalalehtede segmendis.

Päevalehtede tellimise ja üksikmüügi müügitulu alusel on koondumise eelselt ettevõtjate turuosad 2012.a alljärgnevad:

Ekspress Grupp 31,55 % (sisaldades 100% ajalehe Eesti Päevaleht müügitulu + 50% ajalehe SL Õhtuleht müügitulu);

Eesti Meedia [...] % (sisaldades 100% ajalehe Postimees müügitulu + 50% ajalehe SL Õhtuleht müügitulu);

AS Äripäev 14,2% (sisaldades 100% ajalehe Äripäev müügitulu).

Koondumise järgselt on päevalehtede tellimise ja üksikmüügi 2012.a müügitulu andmete alusel ettevõtjate turuosad alljärgnevad:

Ekspress Grupp 31,55 % (sisaldades 100% ajalehe Eesti Päevaleht müügitulu + 50% ajalehe SL Õhtuleht müügitulu);

Suits Meedia 16,8% (sisaldades 50% ajalehe SL Õhtuleht müügitulu);

Eesti Meedia [...] % (sisaldades 100% ajalehe Postimees müügitulu);

AS Äripäev 14,2% (sisaldades 100% ajalehe Äripäev müügitulu).

Võttes aluseks Eesti Ajalehtede Liidu (EALL) liikmeslehtede tiraažid⁴, on Ekspress Grupi osakaal eestikeelsete tasuliste päeva- ja nädalalehtede hulgas koondumise eelselt 37,9% (arvestades väljaannete Eesti Päevaleht, Eesti Ekspress ja Maaleht tiraaže täies ulatuses, kuna tegemist on Ekspress Grupi ainuvalitseva mõju all olevate ettevõtjate väljaannetega, ning ajalehe Õhtuleht tiraaži 50% ulatuses, kuna tegemist on Ekspress Grupi ja Eesti Meedia ühise valitseva mõju all oleva ettevõtjaga). Koondumise järgselt on Ekspress Grupi osakaal eestikeelsete tasuliste päeva- ja nädalalehtede hulgas endiselt 37,9% (arvestades väljaannete Eesti Päevaleht, Eesti Ekspress ja Maaleht tiraaže täies ulatuses, kuna tegemist on Ekspress Grupi ainuvalitseva mõju all olevate ettevõtjate väljaannetega, ning ajalehe Õhtuleht tiraaži 50% ulatuses, kuna tegemist on Ekspress Grupi ja Suits Meedia ühise valitseva mõju all oleva ettevõtjaga).

Kirjeldatud põhimõttest lähtudes tuleb hinnata koondumise mõju, sh Ekspress Grupi seisundi muutust (märkides, et koondumisega Ekspress Grupi turuosa ühelgi kaubaturul ei muutu) nii SL Õhtulehe, Ajakirjade Kirjastuse kui ka Express Posti tegevusvaldkondades.

Trükimeedias reklaamipinna müügi valdkonnas⁵ oli koondumise teate kohaselt Ekspress Grupi osakaal 2012.a 26,8% ning internetis reklaamipinna müügi valdkonnas oli Ekspress Grupi osakaal 2012.a 21,5%. Koondumisega ei kaasne Ekspress Grupi müügitulude ning seega osakaalu/turuosade muutust nimetatud valdkondades.

Ajakirjade kirjastamise valdkonnas on Ekspress Grupp tegev ühise ettevõtja Ajakirjade Kirjastus kaudu. Koondumise eelselt omavad Ajakirjade Kirjastuse üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. Koondumise järgselt omavad Ajakirjade Kirjastuse üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Suits Meedia. Seega antud juhul toimub Ajakirjade Kirjastuse valitseva mõju struktuuris selline muutus, millega ei kaasne muutust Ekspress Grupi seisundis ajakirjade kirjastamise valdkonnas. Eesti Meedia asemel on koondumise järgselt ajakirjade kirjastamise valdkonnas ühise ettevõtja Ajakirjade Kirjastus kaudu tegev Suits Meedia. Samuti ei kaasne käesoleva koondumisega muutust Ajakirjade Kirjastuse seisundis ajakirjade kirjastamise valdkonnas. Arvestades eeltoodut ei ole käesoleva koondumise puhul ajakirjade kirjastamise valdkonna täiendav analüüs vajalik.

Perioodika kojukande ning lihtkirisaadetiste ja otsepostisaadetiste edastamise valdkonnas on Ekspress Grupp tegev ühise ettevõtja Express Post kaudu. Koondumise eelselt omavad Express Posti üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Eesti Meedia. Koondumise järgselt omavad Express Posti üle ühiselt valitsevat mõju Ekspress Grupp ja Suits Meedia. Seega koondumisega toimub Express Posti valitseva mõju struktuuris selline muutus, millega ei kaasne muutust Ekspress Grupi seisundis perioodika kojukande ning lihtkirisaadetiste ja otsepostisaadetiste edastamise valdkonnas. Eesti Meedia asemel on koondumise järgselt perioodika kojukande ning lihtkirisaadetiste ja otsepostisaadetiste edastamise valdkonnas ühise

⁴ <http://www.eall.ee>, Konkurentsiamet kasutas 2013.a oktoobri andmeid.

⁵ Lähtudes koondumise teate esitaja kaubaturu piiritlestest, mis tuginevad Konkurentsiameti varasemale praktikale, nt Konkurentsiameti 30.08.2007.a otsus nr 35-KO (*AS Ekspress Grupp / AS Maaleht*).

ettevõtja Express Post kaudu tegev Suits Meedia. Samuti ei kaasne käesoleva koondumisega muutust Express Posti seisundis perioodika kojukande ning lihtkirisaadetiste ja otsepostisaadetiste edastamise valdkonnas. Arvestades eeltoodut ei ole perioodika kojukande ning lihtkirisaadetiste ja otsepostisaadetiste valdkonna täiendav analüüs käesoleva koondumise puhul vajalik.

Käesoleva koondumisega ei toimu koondumist erinevate ning seni omavahel konkureerinud väljaannete vahel, vaid toimub muutus Omandatavate Ettevõtjate valitseva mõju struktuuris. Sellise muutusega Ekspress Grupi turuosa ja seisund kaubaturgudel ei muutu.

Arvestades, et Ekspress Grupi ja Suits Meedia vahel 12.11.2013.a sõlmitud aktsionäride lepingu kohaselt peavad kõik tehingud Omandatavate Ettevõtjate ja emaettevõtjate (Ekspress Grupi ja Suits Meedia) vahel toimuma turutingimustel ning Omandatavad Ettevõtjad ei võimalda emaettevõtjatele juurdepääsu oma klientide andebaasidele, sh ei võimalda Express Post emaettevõtjatele juurdepääsu oma kojukande klientide andmebaasile, on tagatud Omandatavate Ettevõtjate sõltumatuse põhimõte.

Eeltoodut arvestades ja kaaludes põhjalikult kõiki koondumise osaliste, vastuväidete esitajate ning teabe taotlustele vastajate arvamusi, on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

anda luba Aktsiaseltsi Ekspress Grupp, OÜ Suits Meedia ja Aktsiaseltsi SL Õhtuleht, Aktsiaseltsi Ajakirjade Kirjastus, AS-i Express Post koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 28.11.2013.a otsuse nr 5.1-5/13-045 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.